

Geoenvex, spol. s r. o., Rožňava

Gemerská Hôrka - HGH-1

**Návrh režimu hospodárenia v pásmach hygienickej
ochrany vodného zdroja**

Objednávateľ : Obecny úrad Gemerská Hôrka

Počet exemplárov : 5

Dátum vyhotovenia: marec 1996

Ing. Marián Bachňák
autor návrhu

GEOENVEX
Safárikova 114 S.P.O.
048 01 ROŽŇAVA
Tel.-Fax: 0942/227 48

Mgr. Ivan Mesarčík
riaditeľ spol. s r. o.

Zoznam príloh

Grafické prílohy

		mierka
Príloha č. 1	Vymedzenie PHO 2. stupňa	1:10 000
Príloha č. 2	Vymedzenie PHO 1. stupňa a PHO 2. stupňa - vnútorná časť	1: 1 000

Obsah

	strana
1 Úvod	4
2 Všeobecné údaje o území	4
21 Charakteristika zdroja podzemných vôd HGH - 1/95	4
22 Údaje o pásmach hygienickej ochrany	5
3 Návrh režimu hospodárenia	8
31 PHO 1. stupňa	8
32 PHO 2. stupňa	9
321 PHO 2. stupňa - vnútorná časť	9
322 PHO 2. stupňa - vonkajšia časť	9
4 Záver	13

1 ÚVOD

V súvislosti so zámerom využívať podzemné vody, ktoré boli osvojené hydrogeologickým vrtom HGH-1/95 (J. Orvan, 1995) pre zásobovanie obyvateľov obce Gemerská Hôrka, boli sme Obecným úradom vyzvaní na spracovanie režimu hospodárenia v pásmach hygienickej ochrany tohto zdroja.

Návrh pásiem hygienickej ochrany vodného zdroja, ako všeobecné opatrenia spracoval v mesiaci júl 1995 RNDr. J. Orvan (ZS - Hydrogeologický prrieskum vodného zdroja pre obec Gemerská Hôrka).

Keďže predkladaný návrh hospodárenia je neoddeliteľnou súčasťou návrhu PHO (J. Orvan, 1995) jeho vymedzením a charakteristikou geologických a hydrogeologických pomerov sa nezaobráame.

2 VŠEOBECNÉ ÚDAJE O SKÚMANOM ÚZEMÍ

2.1 Charakteristika zdroja podzemných vôd HGH-1/95

Vrt HGH-1/95 je situovaný na severnom okraji obce Gemerská Hôrka (príloha č. 1). Zvodnený kolektor reprezentujú skrasovatené vápence stredného triasu v intervaloch 10-33 m a 51-100 m, s koeficientom prietochnosti (transmisivity) $8,48 \cdot 10^{-4} \text{m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$.

Hladina podzemnej vody je napätá a vrt umožňuje odoberať až $9 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$ vody.

Prvý zvodnený horizont (10-33 m) je od povrchu odizolovaný 10 m hrubou vrstvou plastických ílov a bridlíc s koeficientom filtrácie rádovo $1 \cdot 10^{-8} \text{m} \cdot \text{s}^{-1}$ - nepriepustné prostredie.

Druhý zvodnený horizont (51-100 m) je od prvého odizolovaný 18 m hrubou vrstvou ílovcov (interval 33-51 m).

22 Údaje o pásmach hygienickej ochrany

221 PHO 1. stupňa

Plošný rozsah PHO 1. stupňa je zrejmý z prílohy č. 2, z ktorej vidíme, že sa obmedzuje dotýka nasledujúcich parcel: 61, 62, 71, 945 a 946.

V rámci navrhovaného PHO 1. stupňa neboli pozorované žiadne zdroje, ktoré by negatívne mohli ovplyvňovať kvalitu podzemnej vody.

222 PHO 2. stupňa

a) Vnútornej časti

Plošný rozsah (2,3 ha) vnútornej časti PHO 2. stupňa je zrejmý z prílohy č. 2. Z uvedenej prílohy vidíme, že je tu veľký počet vlastníkov, či užívateľov pozemkov, ktorých zoznam podľa údajov Obecného úradu Gemerská Hôrka uvádzame v nasledujúcej časti kapitoly (tab. č. 1).

Ide o pozemky, na ktorých sú postavené rodinné domy, z ktorých niektoré sú novšie, iné zasa v schátranom stave. Ich súčasťou sú hospodárske budovy, garáže a iné stavby.

Obytné budovy sú sprístupnené miestnou komunikáciou bez spevneného povrchu a odvodňovacích rigolov po stranách cesty.

Tieto vyššie popísané objekty sú síce od zvodneného prostredia oddelené nepriepustnými vrstvami (kap. 21), ale za určitých podmienok by mohli byť rizikovým faktorom ovplyvňujúcim kvalitu podzemných vôd, preto navrhnuté opatrenia by mali zaistiť ochranu zdroja.

Zoznam občanov bývajúcich vo vnútornej časti PHO 2.stupňa

Por. č.	Meno a priezvisko	Číslo popisné
1.	Ernest Iván	114
2.	Elemír Szamko	115
3.	Lenka Barnová	116
4.	Tibor Lalik	117
5.	Ing.Alexander Bodnár	387
6.	Ing.Ondrej Bodnár	126
7.	Ondrej Bodnár	127
8.	Zoltán Lalik	128
9.	Vitézoslav Kaposvári	129
10.	Elemír Csupori	130
11.	Alžbeta Ligartová	131
12.	Vojtech Csupori	132
13.	Alexander Ötvös	133
14.	Ladislav Székely	162
15.	Vojtech Farkas	163
16.	Alžbeta Krajlíková	164
17.	Albert Bastyúr	165
18.	Mária Vargová	166
19.	Ladislav Fazekas	167
20.	Ing.Gejza Pulén	177
21.	Ružena Szabariová	178
22.	Štefan Šimon	179
23.	Mária Mogyorodiová	180
24.	Ladislav Antal	397
25.	Marián Jakubecz	168

b) Vonkajšia časť

PHO 2. stupňa - vonkajšia časť o rozlohe 407 ha sa rozprestiera v katastroch obcí Gemerská Hôrka - cca 210 ha a Plešivec - 197 ha.

Plošnú rozlohu PHO 2. stupňa podľa poľnohospodárskych fondov, ako aj ich užívateľov uvádzame v nasledujúcej tabuľke č. 2.

Tab. č. 2

PHO 2. stupňa vnútor. č.	Gemerská Hôrka		Plešivec
pozemkový fond	PPF	LPF	LPF
parcel. číslo druh pozemku	989/2 OP 989/3 OP 989/4 OP 989/5 OP 989/7 OP 989/11 OP 990 TT 1347/1 OP 1347/2 NP 1353/2 skládka 1493 cesta	CHKO Slovenský kras Lesy ochranné	
Užívateľ	PD Plešivec	ŠL-LS Plešivec	ŠL-LS Plešivec
Plošná rozloha	108,5 ha	101,5 ha	197 ha

Vysvetlivky : OP orná pôda
TTP trvalý trávny porast
NP neplodná pôda

Z pedologického hľadiska LPF je tvorený sutinovými rendzina-
mi na zvetralinách pevných karbonatických hornín. Pôdy sú piesoč-
nato - hlinité až hlinité bez skeletu a sú stredne náchylné
k erózií. LPF patrí medzi neplodné pôdy.

Ako vidieť z Tab. č. 2 užívateľom PPF je Poľnohospodárske
družstvo Plešivec. PPF tvoria hnedozeme až ilimerizované pôdy
s prímiesou sprašového materiálu na vápencoch. PPF je využívaný

v prevažnej miere na pestovanie viacročných krmovín, jačmeňa jarného a repky olejnej.

LPF v celom rozsahu PHO 2. stupňa sa nachádza v CHKO Slovenský kras a reprezentujú ho ochranné lesy v užívaní Štátnych lesov, Lesná správa Plešivec (podľa porastových máp 1:10 000 LHC Plešivec).

Juhovýchodným okrajom PHO 2. stupňa (príl. č. 1) prebieha železničná trať Plešivec - Muráň s dieselovou prepravou. Táto trať pri severnom okraji obce Gemerská Hôrka vstupuje do PHO 2. stupňa a opúšťa ho pri západnom okraji obce.

PHO 2. stupňa prechádza taktiež štátna cesta tretej triedy Plešivec - Jelšava. Táto do PHO 2. stupňa vstupuje západne od obce Gemerská Hôrka po železničnom priecestí a po úseku dlhom 1 km ho opúšťa na západnom okraji.

V západnej časti PHO 2. stupňa, severne od železničného priecestia (zastávky) sa nachádza skládka PD Plešivec, ktorá bola určená na uloženie vápna. Jej okolie sa však stalo skládkou odpadov, ktorého pôvodcovia nie sú známi, a keďže sa nachádza v katastri obce, za jej pôvodcu sa považuje obec Gemerská Hôrka (v zmysle zákona č. 238/91 Zb. o odpadoch a súvisiacich predpisov).

Mimo vyššie popisovaného vápna sú na nej uložené domový odpad, papier, sklo, handry, popol, piliny, úlomky betónu, asphalt, plasty, železný a neželezný šrot (M. Bachňák, 1992: Registrácia skládok odpadov okresu Rožňava pre MŽP SR).

3 NÁVRH REŽIMU HOSPODÁRENIA

31 PHO 1. stupňa

Toto pásmo bolo vytýčené (J. Orvan, 1995) a má tvar lichobežníka o stranách cca 10 m (príl. č. 2).

Jeho povrch tvorí strmý svah (50°) s krovinami a stromami.

PHO 1. stupňa je potrebné oplotiť a označiť ho výstražnými tabuľami s nápisom:

**"VODNÝ ZDROJ. PÁSMO HYGIENICKEJ OCHRANY 1. STUPŇA.
NEPOVOLANÝM OSOBÁM VSTUP ZAKÁZANÝ!"**

Keďže v rozsahu PHO 1. stupňa je veľmi strmý svah, v dôsledku protieróznych opatrení je potrebné upraviť jeho sklony a zatrávnit ho.

V PHO 1. stupňa je zakázané:

- vykonávať zemné práce narušujúce pôdny pokryv,
- používať trhaviny a toxické látky,
- pásť zvieratá,
- pri údržbe výstroja vrtu zaistiť kontrolovateľnú manipuláciu s mazacími hmotami.

32 PHO 2. stupňa

321 PHO 2. stupňa - vnútorná časť

Vychádzajúc z výsledkov ZS Hydrogeologický prieskum vodného zdroja pre obec Gemerská Hôrka (J. Orvan, 1995) o vodnom zdroji HGH-1/95 vieme, že má napätú hladinu, podzemné vody majú hlbší obeh a kolektor vo svojom nadloží má dostatočnú izolačnú vrstvu (íly, slienité bridlice).

V zmysle Vestníka MZ SSR, čiastka 10-11 zo dňa 20.7.1979 o základných hygienických zásadách pre zriaďovanie, vymedzovanie a využívanie PHO sa v bode 10, príl. č. 1 uvádza, že pre takto vyššie popísané zdroje sa vnútorné pásma nezriaďujú.

Keďže sme rozsah pásiem hygienickej ochrany nevymedzovali, chápeme tento zdanlivý rozpor vyššie uvedených skutočností autora návrhu PHO (J. Orvan, 1995) ako poistku na zabezpečenie kvality podzemných vôd. Tejto skutočnosti prispôsobujeme nasledujúce opatrenia, ktoré zohľadňujú zistené skutočnosti v teréne (kap. 222) s požiadavkami na zaistenie kvalitatívnej ochrany vodného zdroja.

Na území vnútornej časti PHO 2. stupňa je zakázané:

- ťažiť zemné hmoty,
- zriaďovať zárezy, kameňolomy.

- hĺbiť vrty,
- skladovať odpady, kategórie Z, ZN podľa Zákona č. 238/91 Zb. o odpadoch.

V rozsahu PHO 2. stupňa - vnútorná časť je potrebné vykonať nasledovné opatrenia:

- 1) Miestnu komunikáciu opatriť nepriepustným povrchom s postrannými odvodňovacími rigolmi zaústnenými do miestnej kanalizácie.
- 2) Miestnu komunikáciu opatriť nasledovnými dopravnými značkami:
  - Prejazd zakázaný
  - Zákaz stáťia
  - Obmedzenie rýchlosti na 30 km
  - Dodatkovou tabuľou vodný zdroj
- 3) Bytový fond odkanalizovať do miestnej kanalizácie, resp. zaistiť vybudovanie nepriepustných septikov s kontrolovateľným spôsobom ich vyprázdňovania.
- 4) Vyhlásiť stavebnú uzáveru.
- 5) Schátraný bytový fond postupne likvidovať.
- 6) Zakázať akúkoľvek podnikateľskú činnosť, pri ktorej dochádza k manipulácii s látkami, ktoré by mohli negatívne vplývať na kvalitu podzemných vôd - Vyhláška MLVH SSR č. 23/1977 Zb. (napr. autoopravovne, výrobné, veľkochovy zvierat a iné).
Tieto činnosti vždy konzultovať s príslušným orgánom štátnej správy (Obú ŽP, Obú - štátny obvodný hygienik).
- 7) Občania na svojich pozemkoch nesmú zriaďovať skládky hnojiva.
- 8) Občania môžu svoje pozemky prihnojovať vyzretým maštaľným hnojom za priameho rozmetania. Aplikácia vápenatých, fosforečných a draselných hnojív je povolená v zmysle schválených návodov. Dusíkaté hnojivá je zakázané používať.
- 9) V prípade používania prípravkov na ochranu rastlín ich

aplikáciu vykonávať len v súlade so zoznamom povolených prípravkov vydaným Ministerstvom pôdohospodárstva SR a Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym.

- 10) Občania, ktorí porážajú svoje hospodárske zvieratá, ich zvyšky, resp. uhynuté zvieratá nesmú likvidovať (zahrabávať) na svojich pozemkoch.
- 11) Vyššie uvedené opatrenia premietnúť do Všeobecne záväzného opatrenia obce, ktorý mimo týchto opatrení by mal obsahovať aj údaje v prípade nepredvídaných a havarijných situácií (spôsoby vyrozumenia zodpovedných osôb, spôsoby odstraňovania havárií a iné skutočnosti).

So všeobecne záväzným opatrením oboznámiť občanov obce s dôrazom na dotknutých obyvateľov.

322 PHO 2. stupňa - vonkajšia časť

Vonkajšia časť PHO 2. stupňa (príloha č. 1) je tvorená LPF (298,5 ha) v užívaní PD Plešivec.

LPF tvoria lesy ochranné, ktorých cieľom sú protierózne opatrenia, zabránenie narušovania pôdneho krytu a dosiahnutie vyššej úrovne povrchovej retencie. PPF sa využíva v prevažnej miere na pestovanie viacročných krmovín.

Na území PHO 2. stupňa je zakázané:

- zriaďovať skládky odpadov (kategórie Z, ZN podľa Zákona č. 238/91 Zb. o odpadoch) a iných škodlivých látok,
- skladovať prípravky pre chemickú ochranu rastlín a lesa, či ropné látky,
- siať osivo morené zlúčeninami ortute,
- zriaďovať silážne jamy, skládky hnoja,
- vyvážať obsah žúmp, močovkových nádrží a hnojovicu hospodárskych zvierat,
- ustaľovať dobytok.

Na území PHO 2. stupňa môžu byť povolené so súhlasom orgánov štátnej správy:

- banská činnosť a činnosť vykonávaná banským spôsobom,
- hĺbenie priekop, kanalizácií, plynovodov,
- výstavba budov.

V rozsahu PHO 2. stupňa - vonkajšia časť je potrebné vykonať nasledovné opatrenia:

- 1) Na komunikáciu III. triedy Plešivec - Jelšava označiť vstup do PHO 2. stupňa dopravnými značkami:
  - Zákaz stáťia
  - Obmedzenie rýchlosti na 60 km
  - Dodatkovou tabuľou vodný zdroj
- 2) Na údržbu vyššie uvedenej komunikácie v zimných mesiacoch používať inertné materiály.
- 3) Ostatné poľné a lesné cesty pri vstupe do PHO 2. stupňa označiť tabuľou s nápisom:

"VODNÝ ZDROJ"

"PÁSMO HYGIENICKEJ OCHRANY VODNÉHO ZDROJA 2. STUPŇA"

- 4) Z hľadiska využívania PPF je možná aplikácia organických hnojív - maštalný hnoj a komposty pri stredných dávkach hnojenia (do $30 \text{ t} \cdot \text{ha}^{-1}$), pri ich priamom rozhodení a čo najrýchlejšom zaoraní.

Bez obmedzenia je možné používať vápenaté, fosforečné a draselné hnojivá. Aplikáciu dusíka doporučujeme vylúčiť.
- 5) Zaistiť likvidáciu a rekultiváciu skládky odpadov, ktorá vznikla na parcele č. 1353/2 (príloha č. 1). Tieto práce podliehajú Zákonu č. 238/91 Zb. o odpadoch, Zákonu č. 494/1991 Zb. o štátnej správe v odpadovom hospodárstve a ďalším súvisiacim predpisom.
- 6) Upovedomiť ŽSR, že na úseku trate Plešivec - Muráň v oblasti obce Gemerská Hôrka trať prechádza PHO 2. stupňa vodného zdroja.

4 ZÁVER

Predkladaný návrh hospodárenia a využívania pásiem hygienickej ochrany vodného zdroja pre obec Gemerská Hôrka - vrt HGH-1/95 je spracovaný na základe Vestníka MZ SSR, čiastka 10-11, zo dňa 20.7.1979 a na základe schváleného návrhu pásiem hygienickej ochrany (J. Orvan, 1995).

Príloha č. 2

Vymedzenie PHO 1, stupňa a PHO 2.
stupňa - vnútorná časť

Mierka 1:1 000

zdroj vody s PHO 1. stupňa

hranica PHO 2. stupňa
vnútorná časť

